Pentru cine și de când se ieftinește căldura?

Autori:

Costin Manta, Partener Asociat, Departamentul de Taxe indirecte, EY România

Florina Parîng, Senior Manager, Departamentul de Taxe indirecte, EY România

Ordonanța de Urgență a Guvernului numărul 130, emisă la finele anului trecut, prevedea, alături de multe altele, și reducerea la 5% a cotei de TVA pentru livrarea energiei termice în sezonul rece, începând chiar cu 1 ianuarie 2022. Măsura era destinată protejării anumitor categorii de consumatori – populație, spitale publice și private, organizații non-guvernamentale, lăcașe de cult și furnizori de servicii sociale. Dacă vestea a fost binevenită pentru consumatorii protejați, furnizorilor în schimb le-a generat o problemă serioasă, întrucât prevederea nu clarifică momentul sau chiar modul în care furnizorii pot aplica cota redusă, punând sub semnul întrebării implementarea măsurii de protecție.

Ideea susținerii consumatorilor prin scăderea cotei de TVA pentru energia termică destinată populației nu este una nouă, măsura fiind inițial introdusă încă din vara lui 2021, cu aplicabilitate din ianuarie 2022. Față de versiunea din vară a reglementării (care, de altfel, a fost abrogată înainte de a produce efecte), ultimele dispoziții extind categoriile de beneficiari. Pe lângă populație, Ordonanța introduce și mai multe categorii cu funcții sociale vulnerabile, cum ar fi spitale, ONG-uri și furnizori de servicii sociale.

Când ar putea fi aplicată cota de 5%? Ordonanța limitează aplicabilitatea cotei reduse la sezonul rece, mai precis vizează perioada 1 noiembrie – 31 martie a anului următor. Prin urmare, în sezonul rece actual, 2021-2022, consumatorii nu vor putea beneficia decât parțial de reducerea TVA, întrucât cota de 5% este aplicabilă livrărilor de energie termică efectuate începând cu data de 1 ianuarie 2022.

Astfel, la o primă vedere, s-ar părea că intenția legiuitorului a fost de a folosi cota redusă de 5% TVA pentru energia termică consumată după data de 1 ianuarie 2022. În schimb, conform regulilor ce guvernează TVA,

nu ar trebui să ne uităm la data consumului efectiv, ci la data prevăzută în contract pentru plată sau data emiterii unei facturi. Cu alte cuvinte, conform regimului de aplicarea a TVA, factura primită în ianuarie 2022 va fi redusă, chiar dacă ea vizează un consum efectiv înregistrat în decembrie 2021.

Și, dacă privim în perspectivă, decalajul dintre consumul efectiv și plată/ facturare se va păstra și pentru sezoanele reci următoare. Astfel, la cum arată regulile curente de TVA și în lipsa unor clarificări specifice în zona livrărilor de energie termică, consumul din luna octombrie s-ar putea factura în noiembrie cu 5% TVA, dar consumul din martie s-ar putea factura în aprilie la cota standard de 19%. În aceste condiții, furnizorii de energie termică vor avea sarcina de a lucra cu două cote de TVA și să se asigure că le aplică corect, baza fiind regulile de TVA prin raportare la prevederile contractelor de furnizare.

O altă „dilemă” cu care se confruntă furnizorii de energie termică este legată de semnificația termenului de „populație”. Mai precis, cine este și cum se identifică populația, plecând de la scopul măsurii: ”de a susține populația și anumite categorii vulnerabile în contextul situației economice actuale”. În lipsa unei definiții exprese a noțiunii, precum și a unor reguli de delimitare, va fi dificilă aplicarea legii având în vedere varietatea de cazuri practice existente.

Spre exemplu, dacă furnizorul încheie un contract cu o asociație de proprietari pentru livrarea de energie termică către locatarii unui bloc în care există atât proprietari persoane fizice, cât și persoane juridice (altele decât cele vizate de reducerea cotei), apare întrebarea dacă furnizorul va putea emite o factură cu 5% TVA către respectiva asociație de proprietari. Sau dacă va avea, de exemplu, obligația să identifice categoriile de beneficiari care reprezintă „populație” (am putea presupune că este vorba despre beneficiarii persoane fizice, celelalte categorii fiind excluse). Mai mult, dacă ar exista o asemenea obligație, cum

ar putea fi aceasta îndeplinită în practică? Care sunt verificările minime necesare pe care trebuie să le realizeze furnizorii de energie termică și până unde ar putea merge? Ar trebui să implice asociația de proprietari și să îi solicite direct informații privind calitatea proprietarilor (persoane fizice sau persoane juridice)? Sau să solicite informații din partea altor autorități, cum ar fi direcțiile de impozite și taxe locale sau Registrul Comerțului? În lipsa unor precizări exprese, rămâne de văzut dacă, cât de complexe și cât de probabile ar trebui să fie aceste „investigații” suplimentare din partea furnizorilor.

În lipsa unei posibilității legale de delimitare, furnizorii ar putea fi tentați, din prudență și din dorința de simplitate, să aplice cota standard de 19%. În acest caz, nu ar mai fi îndeplinit însuși scopul reglementării – ușurarea poverii consumatorilor finali și nu ar trebui prin urmare să fie o opțiune practică. Mai mult, aplicarea cotei reduse nu este opțională, deci furnizorii nu pot alege aplicarea cotei standard.

Pe de altă parte, aplicarea cotei reduse de 5% pentru toate livrările de energie termică ar implica posibilitatea ca de reducerea TVA să beneficieze și persoanele juridice neeligibile, contrar scopului măsurii. Mai mult, o astfel de abordare ar expune furnizorii de energie termică riscului ca autoritățile fiscale să impună TVA suplimentară la momentul controlului, poate chiar după câțiva ani de operare în acest mod (însoțită de dobânzi şi penalități).

Aceste aspecte reprezintă doar o parte dintre nelămuririle ce apar la o primă încercare de aplicare a legii. Așteptăm cu interes cu toții, dar mai ales consumatorii, eventuale clarificări privind modul de aplicare a legii pentru a ne bucura de costuri reduse cu încălzirea, „scutite” de expuneri fiscale suplimentare.